3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ءماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتەلەندىرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جوڭگوشا سوتسياليستىك شينجياڭ قۇرۋعا قۇلشىنايىق

جاڭا ساپارعا اتتانىپ، جاڭا جاعدايى اشايىق

جاۋ جيىۋ:

تاماشا جوبانى بىرگە رەالدىققا اينالدىرامىز

پارتيا ۋاكىلدەرى نەگىزگى ساتىدا

☐ **انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى سۇك يا ـ ۋن**

10 ـ ايدىڭ 29 ـ كۇنى تاڭ سارىدە اۆتونوميالى رايوندىق 10 ـ رەتكى پارتيا قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، بۇراتالا قالاسى ۇتىبۇلاق قالاشىعى پارتكومىنىڭ شۋجيى جاۋ جيىۋ قىزمەت ۇستەلىندە وتىرىپ، پارتيا قۇرىلتايى كەزىندەگى ەستەلىگىن وقىپ، باستالۋ الدىندا تۇرعان ۇگىت لەكسياعا دايىندالدى.

”نەگىزگى ساتىدان كەلگەن پارتيا قۇرىلتايى ۋاكىلى رەتىندە، مەنىڭ جاۋاپكەرشىلىگىم پارتيا قۇرىلتايىنىڭ رۋحىن دەر كەزىندە كوپشىلىككە جەتكىزىپ، پارتيا قۇرىلتايىنىڭ رۋحىن جۇرت جۇرەگىنە تەرەڭ ۇيالاتۋ“، ـ دەدى جاۋ جيىۋ.

ساعات 11دە جاۋ جيىۋ جيىن زالىنا كىرىپ، پارتيا مۇشەلەرىنە، بۇقاراعا پارتيا قۇرىلتايىنىڭ رۋحىنان ۇگىت لەكسيا جاسادى.

”پارتيا قۇرىلتايى بايانداماسىندا مىنالار اتاپ كورسەتىلدى: 5 جىلدان بەرى ءار ۇلت بۇقاراسىن الاڭداتقان، شۇعىل، قيىن، ۋايىمدى ماسەلەلەر ءونىمدى شەشىلدى، بالاباقشا بولۋ، وقيتىن مەكتەپ بولۋ، ەڭبەك تابىسى بولۋ، ەمدەلەتىن شيپاحانا بولۋ، قارتايعاندا كۇتىمدەلەتىن ورىن بولۋ، تۇراتىن باسپانا بولۋ، كومەككە ءزارۋ جاندار كومەكتەن يگىلىكتەنۋ جاعىندا ۇزدىكسىز جاڭا ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتىپ، ءار ۇلت بۇقاراسى ورنىقتىلىقتىڭ، داۋلەتتىڭ، رەفورمانىڭ جەتىستىكتەرىنەن تولىق يگىلىكتەندى...“ جاۋ جيىۋ ۇتىبۇلاق قالاشىعىنىڭ ءىس جۇزىندىك جاعدايىمەن بىرلەستىرىپ، ۇگىت لەكسيا بارىسىندا تۇرمىستا جاناسىمدى ءبىر ـ بىرلەگەن ناقتى مىسالدار كەلتىردى، زال تولاسسىز سوعىلعان شاپالاق ۇنىنە بولەندى.

بولاشاق 5 جىلداعى دامۋعا جاۋ جيىۋ نىق سەنىممەن قارادى. ”پارتيا قۇرىلتايى بايانداماسىندا مىنالار العا قويىلدى: مۇنان بىلايعى 5 جىلدا ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىن شىنايى، ۆيداعىداي يگەرىپ، 1 ـ ، 2 ـ ، 3 ـ كاسىپتەردىڭ توعىسا دامۋىن ىلگەرىلەتۋ. ۇتىبۇلاق قالاشىعى شينجياڭداعى اراق اشىتۋ، ءجۇزىم ءوندىرىسى وڭىرلەرىنىڭ ءبىرى، ءبىز ءجۇزىم ەگىنشىلىگى باسىمدىعىن ساۋلەلەندىرىپ، ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىن انىعىرلىم دامىتۋىمىز، زورايتۋىمىز كەرەك“.

جۋىق جىلداردان بەرى ۇتىبۇلاق قالاشىعى وزىنە ءتان ءجۇزىم ەگىنشىلىگى باسىمدىعىنان جانە مەملەكەت تاس جولىنا، ولكە تاس جولىنا جاقىن بولۋداي وڭىرلىك باسىمدىعىنان پايدالانىپ، ءجۇزىم شارابى باستاماشى كاسىپورىندارىن ەنگىزىپ، ”شاراپ قورعاسى“ ۇلگىسىن دامىتىپ، ەرەكشە باسىمدىقتان پايدالانىپ ساياحاتشىلاردى باۋراپ، ەگىنشىلىكتى، وڭدەۋدى، ساۋدانى، عىلىمي زەرتتەۋدى شوعىرلاندىرا ءبىر تۇلعالاندىرعان ءجۇزىم شارابى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن بىرتە ـ بىرتە قالىپتاستىردى.

”پارتيا قۇرىلتايى ءبىزدىڭ مۇنان كەيىنگى 5 جىلداعى دامۋىمىزعا تاماشا جوبا ازىرلەپ بەردى. ەندىگى كەزەكتە ءبىز ءاربىر پارتيالى كادرلار تۇگەلدەي پارتيا قۇرىلتايىنىڭ رۋحىن باستاماشىلدىقپەن ۇگىتتەۋىمىز ءارى پارتيا قۇرىلتايىنىڭ رۋحىن ناقتى قىزمەت بارىسىندا تياناقتاندىرۋىمىز كەرەك. جوبا كەسكىندەلدى، ەكپىندەي ىلگەرىلەيتىن ءساتى كەلىپ جەتتى، بىرگە قۇلشىنۋىمىزدىڭ ارقاسىندا تاماشا جوبانىڭ، ءسوز جوق، رەالدىققا اينالاتىندىعىنا سەنەمىن“، ـ دەدى جاۋ جيىۋ نىق سەنىممەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

11 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى اقسۋ ايماعى شايار اۋدانى قايلور قالاشىعى قاشاق قىستاعىنداعى ءبىر ءبيداي اتىزىندا كەڭ كوسىلىپ جاتقان جاپ ـ جاسىل ءبيداي اتىزىنا قاراپ تۇرعان وسى قىستاقتاعى ءبيداي ەگەتىن ەگىنشىلەر كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ مۇشەسى احمەت توحتى.

بىلتىر كۇزدە سەلبەستىك كووپەراتيۆىندە ىستەيتىن احمەت دالدەپ تۇقىم ءسىڭىرۋ ماشيناسىنا ىلەسىپ وتىرىپ تۇقىم ءسىڭىرۋ جاعدايىن باقىلاعاندا، ءار مۋ جەرگە جۇمسالاتىن تۇقىمدىق ءبيدايدىڭ 20 كيلوگرامعا دا جەتپەيتىندىگىن بايقايدى. ال بيىل جازدا سەلبەستىك كووپەراتيۆىندەگى ءبيدايدىڭ ورتاشا مۋ باسىندىق ءونىمى 500 كيلوگرامنان استى. ول تەبىرەنە بىلاي دەدى: ”بۇرىن ءبىر مۋ جەرگە 30 ـــ 40 كيلوگرام تۇقىم سىڭىرگەندە، ءتۇسىمى ارەڭ 300 كيلوگرام اينالاسىندا بولۋشى ەدى، ءبىردى جوعارىلاتىپ، ءبىردى ازايتقان سوڭ، ونىمدىلىك اناعۇرلىم جوعارىلادى“.

اقسۋ ايماعى رايونىمىزدىڭ ساپالى تاۋارلىق استىق وندىرەتىن بازاسى، بيىلعا دەيىن جازدىق استىقتان ”14 رەت ءۇرتىس ارتتۋدى“ جۇزەگە اسىردى. 2021 ـ جىلى بۇكىل رايوندا استىق ەگىلگەن جەر اۋدانى 4 ميلليون 300 مىڭ مۋ بولىپ، مۇنىڭ ىشىندە، ءبيدايدىڭ ەگىلگەن جەر اۋدانى 2 ميلليون 760 مىڭ 700 مۋعا جەتىپ، استىق ەگىلگەن جەر اۋدانىنىڭ 60%تەن استامىن يەلەدى.

استىق تۇقىمىن ءسىڭىرۋ باسقىشىندا، ۇنەمشىلدىك ىستەپ، شىعىندى ازايتۋدى قايتكەندە ۆيداعىداي ىستەۋگە بولادى؟ اقسۋ ايماقتىق پارتكوم اۋىل شارۋاشىلىعى كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، ايماقتىق اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى ليۋ جيان بىلاي دەپ تانىستىردى: ەڭ اۋەلى، دالدەپ تۇقىم سىڭىرۋدەن باستاۋ، تۇقىمدى ءسىڭىرۋ مولشەرىن ازايتىپ، تۇقىم ىسىراپشىلدىعىن ازايتۋ كەرەك. بۇل ءۇشىن، اقسۋ ايماعى تۇ باستان تۇقىمنان باستاپ مەڭگەرىپ، ءبيداي سورتتى تۇقىم جەتىلدىرۋ بازاسى قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، تۇقىم ساپاسىن باقىلاپ ـ باسقارۋدى جانە تۇقىمدى ساپالىلاندىرۋدى مىقتى يگەرىپ، ءبيدايدىڭ سورتتى تۇقىممەن قامتۋ مولشەرىن جوعارىلاتىپ، ءبيداي تۇقىمىنىڭ كوكتەۋ مولشەرىن 100%كە جەتكىزۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

ميان شياڭفىن تۇرعان شونجى اۋدانى مەملەكەتتىك ساپالى ءبيداي ءوندىرۋ بازاسى اۋدانى، سوڭعى جىلدارى ءبيداي ەگىلگەن جەر اۋدانى تۇگەلدەي ءبىر ميلليون مۋدان جوعارى بولىپ كەلەدى. شونجى اۋداندىق اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارى تەحنيكاسىن جالپىلاستىرۋ، قىزمەت وتەۋ پۋنكتىنىڭ باستىعى ين گاڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: 2017 ـ جىلدان باستاپ بۇكىل اۋداندا ءبيداي تۇقىمىن سىڭىرۋدە جاساندى سەرىكپەن باعدار كورسەتۋ، دالدەپ تۇقىم ءسىڭىرۋ جانە تۇقىم مەن تىڭايتقىشتى ءبولىپ شاشۋ تەحنيكاسىن كەڭىنەن جالپىلاستىرىپ، ءبيدايدىڭ مۋ باسىندىق ورتاشا تۇقىم ءسىڭىرۋ مولشەرى زور مولشەردە ازايدى.

”بۇرىن بۇكىل اۋداندا ءبيدايدىڭ مۋ باسىندىق ورتاشا تۇقىم ءسىڭىرۋ مولشەرى 30 كيلوگرامنان جوعارى بولاتىن، قازىر مۋ باسىنا ورتا ەسەپپەن 18 كيلوگرام جۇمسالادى، تەك وسى ءبىر ءتۇردىڭ وزىنەن، بۇكىل اۋدان جىلىنا 12 ميلليون كيلوگرامنان استام ءبيداي تۇقىمىن ۇنەمدەپ قالادى، ۇنەمدەلگەن تۇقىم قاراجاتى مولشەرمەن 40 ميلليون يۋان“، ـ دەدى ين گاڭ.

استىقتى ۇنەمدەپ، شىعىندى ازايتۋ ءبىر تۇرلى جۇيە ينجەنەرياسى. سوڭعى جىلدارى رايونىمىز استىقتىڭ تۇتاس كاسىپ تىزبەگىندە استىقتى ۇنەمدەپ، شىعىندى ازايتۋدى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتۋ بارىسىندا، تۇقىمنان پايدالانۋدا ۇنەمشىلدىك ىستەۋدى كۇشەيتىپ، نەگىزگى استىق داقىلدارى سورتىن تەكسەرىپ بەكىتۋ ولشەمىن كەمەلدەندىرىپ، مول ءتۇسىمدى، مول ونىمدىلىكتى، كوپ ءتۇرلى جاعدايعا قارسىلىق قۋاتى جوعارى، ۇيلەسىمدىلىگى كەڭ، شىعىنى تومەن، مول ءونىم بەرەتىن سورت ەرەكشەلىگىن كورنەكتىلەندىرىپ، ۇنەمدەپ ەگۋ ماشيناسىنا ۇيلەسەتىن تۇقىم سورتىن تاڭداپ جەتىلدىرىپ، وزىق، پايدالانۋعا ۇيلەسىمدى، دالدەپ ەگۋ ماشيناسىن پايدالانۋدى جالپىلاستىرىپ، ءبيدايدى دالدەپ، جارتىلاي دالدەپ تۇقىم ءسىڭىرۋ، جۇگەرى تۇقىمىن ءبىر تالدان ەگۋ سياقتى شەشۋشى تەحنيكالاردى شوعىرلى جالپىلاستىرىپ، كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى.

جيىن ـ تەرىندى قۇنتتاپ ىستەپ، شىعىندى ازايتۋدىڭ ءوزى ءونىمدى ارتتىرۋ

”تۇقىمدى ۆيداعىداي ءسىڭىرۋ عانا ەمەس، جيىن ـ تەرىندى ۆيداعىداي جۇرگىزۋ دە توتەنشە ماڭىزدى“. بۇل شونجى اۋدانى شيەي ـ ۋان قالاشىعى ليۋشۇحىزى قىستاعىنداعى استىق ەگەتىن ءىرى وتباسى فىڭ رۋگاڭنىڭ اۋزىنان تاستامايتىن ماتەلى. استىق وندىرىسىندە كۇندەلىكتى باسقارۋدى ۆيداعىداي ىستەۋدەن سىرت، وتە ماڭىزدى ءبىر ءتۇيىن جيىن ـ تەرىندى قۇنتتاپ ىستەۋ دەيدى ول.

فىڭ رۋگاڭ بيىل 50 جاسقا كەلدى، ول 20 جاسقا تولماي جاتىپ ءبيداي ەگە باستاعان ەكەن. بيىل جازدا ول 2600 مۋ جەردەگى دۇمبە ءبيدايدىڭ مۋ باسىنان 608 كيلوگرام ءونىم الۋداي تاماشا ونىمدىلىككە قول جەتكىزىپ، بىلتىرعىمەن سالىستىرعاندا مۋ باسىندىق ارتقان ءونىم 50 كيلوگرام بولدى. ول وسى ارتقان ءونىمنىڭ ءبىر بولەگى جيىن ـ تەرىندى قۇنتتاپ ىستەۋدەن كەلگەندىگىن ايتتى.

”بۇرىن ءداستۇرلى كومباينمەن ءبيداي ورعاندا، ارا ـ اراسىندا ورىلماي قالىپ قوياتىن، ءدان ءتۇسىپ قالاتىن جايت ۇنەمى كەزدەسەتىن. قازىر بەيدوۋ جاساندى سەرىك باعدار كورسەتەتىن جاڭا تيپتەگى زەردەلى كومباينىنان پايدالانىپ، دالمە ـ ءدال ورۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ءداستۇرلى كومباينمەن ورعان كەزدەگى شىعىندى مۋ باسىنان 20 كيلوگرام ازايتتىق“، ـ دەدى شونجى اۋدانىنداعى اۋىل شارۋاشىلىق ماشينا شەبەرى پان باۋجيە.

شىعىندى ازايتۋ دەگەنىمىز ءونىمدى ارتتىرۋ. تاياۋ جىلداردان بەرى رايونىمىز جيىن ـ تەرىندى قۇنتتاپ ىستەۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن، ەگىنشىلىك تەحنولوگياسىن، سورتتاردى شوعىرلى سايكەستىرۋدى كۇشەيتىپ، شەشۋشى تەحنيكانىڭ تياناقتاندىرىلۋى مەن قامتىمىن جوعارىلاتىپ، استىق داقىلدارىن ماشينامەن جيىپ ـ تەرگەندە شىعىندى ازايتۋ تەحنيكاسىنا جەتەكشىلىك ەتۋ جۇيەسىن بەلگىلەپ، شارۋا وتباسىلارىنىڭ دەر كەزىندە ماشينا تاڭداپ ءونىم الۋىنا جەتەكشىلىك ەتىپ، زەردەلى، جاسىل، جوعارى ءونىمدى ءونىم الۋ ماشينالارىن قولدانۋدى جالپىلاستىرۋدى جەدەلدەتىپ، ماشينا جۇرگىزۋشىلەردىڭ جۇيەلى مەڭگەرۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، اتىز باسىنداعى ءونىم شىعىنىن ازايتتى.

ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىسى تاياۋ جىلداردان بەرى استىق داقىلدارىن جيۋدى ماشينالاندىرۋ جاڭا تەحنيكاسىن ءتۇيىندى جالپىلاستىرىپ، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ تۇلعاسىندا ءداستۇرلى شارۋا وتباسىن نەگىز ەتۋدەن بىرتىندەپ اۋىل شارۋاشىلىق سەلبەستىك كووپەراتيۆىنە، جاڭاشا وتباسىلىق ەگىنشىلىك الاڭىنا قاراي ويىستىرۋ جاعدايىن وزەك ەتە وتىرىپ، جوعارى ات كۇشىندىك، ىقپالى جوعارى، زەردەلەنگەن جيۋ ـ تەرۋ ماشينالارىن پايدالانۋدى جالپىلاستىرۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتتى. سونىمەن ءبىر ۋاقىتتا، استىق وندىرىسىندە اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىنان ۇلگى كورسەتۋ رايونى قۇرىلىسى تەبىنىن ارتتىرىپ، شاپشال سىبە اۆتونوميالى اۋدانى كۇرىش ءوندىرىسىنىڭ تۇتاس بارىسىندا ماشينالاندىرۋدان ۇلگى كورسەتۋ رايونى، كۇنەس اۋدانى ساپالى تۇقىمدىق جۇگەرى ءوندىرىسىنىڭ تۇتاس بارىسىندا ماشينالاندىرۋدان ۇلگى كورسەتۋ رايونى قاتارلىلاردى ىلگەرىندى ـ كەيىندى سالىپ، وزىق ماشينالار مەن تەحنيكاعا سۇيەنىپ استىقتى تىڭعىلىقتى جيىپ الۋدى ىلگەرىلەتتى.

ساندى مالىمەتكە قاراعاندا، 2020 ـ جىلى رايونىمىزدىڭ ءبيداي ورۋدى ماشينالاندىرۋ دەڭگەيى 97.11% بولىپ، سولتۇستىك شينجياڭدا 100%كە جەتكەن.

”ءبىز جيىن ـ تەرىندى قۇنتتاپ ىستەۋ ارقىلى ءبيدايدىڭ شىعىنىن بارىنشا ازايتتىق“. ين گاڭ بىلاي دەدى: شونجى اۋدانى وزىق داقىل ورۋ ماشينالارىنان پايدالانىپ، عىلىمي مەڭگەرۋ تارتىپتەرىن سايكەستىرىپ، ءبيداي ورۋداعى شىعىن مولشەرىن 4 جىلدىڭ الدىنداعى 1.5%تەن قازىرگى 1.2% كولەمىنە ازايتتى. بيىل بۇكىل اۋداننىڭ ءبيداي جالپى ءونىم مولشەرىن 480 ميلليون كيلوگرام بويىنشا ەسەپتەگەندە، وتكەن دەڭگەيمەن سالىستىرعاندا بيىل جيىن ـ تەرىن ساتىسىنداعى ءبيداي شىعىنى ءبىر ميلليون 400 مىڭ كيلوگرامنان كوپ ازايدى.

عىلىم ـ تەحنيكا كۇشەيتىلىپ، تەحنيكا ارقىلى شىعىندى ازايتۋ ىسكە استى

”استىق ءوندىرىسى بۋىنىندا ۇنەمشىلدىك ىستەۋدى، شىعىندى ازايتۋدى ۆيداعىداي ىستەۋدىڭ ءوزى ’ازايتۋ امالىن‘ دا ’قوسۋ امالىن‘ دا بىرگە ورىنداعاندىق، ءبىز ’قوسۋ امالىن‘، ’ازايتۋ امالىن‘ قاتار ورىنداۋىمىز كەرەك“. سانجى حۋيزۋ اۆتونوميالى وبلىستىق پارتكوم اۋىل شارۋاشىلىق كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، وبلىستىق اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى گو حۋاي ـ ان بىلاي دەدى: ”ازايتۋ امالى“ مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا ۇنەمدەۋ جانە شىعىندى ازايتۋ، ”قوسۋ امالى“ امالدىڭ بارىنشا ءونىمدى ارتتىرۋ جانە كىرىستى ارتتىرۋ دەگەندىك، وسى بارىستا عىلىم ـ تەحنيكانىڭ رولى توتەنشە زور.

گو حۋاي ـ ان تانىستىرىپ بىلاي دەدى: سانجى وبلىسى استىق ءوندىرىسى بۋىنىندا جاسىل باپتاۋ ۇلگىسىن شوعىرلى قولدانۋدى ىلگەرىلەتۋدى جەدەلدەتىپ، جاساندى سەرىكپەن باعدار كورسەتۋ، ءبيدايدى ءدال ولشەپ ءسىڭىرۋ، تۇقىم مەن تىڭايتقىشتى ءبولۋ، جۇگەرى تۇقىمىن ءبىر تالدان ەگۋ، دالمە ـ ءدال جيۋ ـ تەرۋ سىندى ءبىر قىدىرۋ جاڭا تەحنيكا، جاڭا جابدىقتاردى استىق وندىرىسىنە جالپىلاستىردى، قولداندى. كەزەكتە، سانجى وبلىسىنىڭ استىق داقىلدارىنىڭ سورتتى تۇقىممەن قامتىمى 100%كە جەتىپ، استىق داقىلدارىنىڭ جالپىلىق ماشينالانۋ دەڭگەيى 100%كە جەتىپ، ءبيداي ورۋداعى شىعىن مولشەرى 1.2% كولەمىن ساقتاپ، جۇگەرىنى ماشينالاندىرا جيۋدى ادام كۇشىمەن جيۋمەن سالىستىرعاندا، ءار مۋىنان 80 يۋاننان استام ۇنەمدەلدى.

وسى بىرنەشە جىلدا جەر ـ جەر عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، تەحنيكا ارقىلى شىعىندى ازايتۋدى كۇشەيتىپ، تۇتاس بارىستا ماشينالاندىرۋ جۇمىسىن جاپپاي ىلگەرىلەتىپ، جەردى دالمە ـ ءدال تەگىستەۋ، جاساندى سەرىكپەن باعدار كورسەتۋ، تۇقىم مەن تىڭايتقىشتى ءبولۋ، قۇنتتاپ ەگىپ، ۇقىپتىلىقپەن جيناپ الۋ سىندى جيىن ـ تەرىننىڭ ماڭىزدى بۋىندارىندا وزىق جابدىق، تەحنيكا جانە شارا قولدانۋدى جالپىلاستىرىپ، استىق ءوندىرىسى بۋىنىندا ۇنەمشىلدىك ىستەپ، شىعىندى ازايتۋعا بەرىك عىلىم ـ تەحنيكالىق تىرەك ازىرلەدى.

شايار اۋدانى قايلور قالاشىق پارتكومىنىڭ مۇشەسى ازەز يەمىن ۇزاق ۋاقىت اۋىل ـ قىستاق نەگىزگى ساتىدا قىزمەت ىستەگەن. ول بىلاي دەدى: ”بۇرىن شارۋالار ءبيداي ەككەندە وزىنە السا قالعان ءبيداي تۇقىمىن جەرگە كومەتىن، ءبىر مۋ جەرگە 30 ـــ 40 كيلوگرام تۇقىم كەتەتىن؛ ال قازىر تۇتاس بارىستا ماشينالاندىرۋ جۇزەگە اسىرىپ، قۇنتتاپ ەگىپ، ۇقىپتىلىقپەن جيناپ الۋدىڭ ءونىمدى ارتتىرۋ، كىرىستى ارتتىرۋ ونىمدىلىگى ايرىقشا كورنەكتى بولدى“.

اۆتونوميالى رايوندىق اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەڭگەرمەسى ەگىنشىلىكتى جانە ەگىس دارىلەرىن باسقارۋ باسقارماسىنىڭ جاۋاپتىسى مىنانى ءبىلدىردى: عىلىم ـ تەحنيكانىڭ تىرەكتىك رولىن ۇزدىكسىز ۇلعايتىپ، استىق ۇنەمدەۋ ارەكەتىن استىق وندىرۋدىڭ جاسىل، جوعارى ساپالى، جوعارى ءونىمدى ارەكەتىمەن ورگانيكالى ۇشتاستىرىپ، استىق ءوندىرىسى بۋىنىنداعى ۇنەمشىلدىك ىستەۋ، شىعىندى ازايتۋ ءتۇزىم جۇيەسىن جەدەل ورناتىپ، كەمەلدەندىرىپ، ساياساتتىق قولداۋ مەن رەتتەۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ”ساپالى تۇقىم + تاماشا ءتاسىلدى“ كۇش سالا جالپىلاستىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن، ەگىنشىلىك تەحنولوگياسىن توعىستىرۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، استىق ءوندىرىسى بۋىنىندا ۇنەمشىلدىك ىستەۋ، شىعىندى ازايتۋدى ۇدايىلاندىرۋدى، باياندى ونىمدىلىككە يە ەتۋدى ىلگەرىلەتەمىز.

نەگىزگى ساتى پارتيا مۇشەلەرىنىڭ كەلبەتى

نارىنگاۋۋا:

اۋىلداستاردىڭ سەنىمىنە يە بولعان قىستاق كادرى

☐ **انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى دۋ جيانحۋي**

”ايەكە، كۇن ۇشىتىپ كەتتى، مىنا سىمدى سىزگە بەرەيىن“. 10 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى تاڭەرتەڭ ەرتەمەن، حوشۇت اۋدانى نارىنكەر اۋىلى بۇمبۇت قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيى نارىنگاۋۋا قىستاق تۇرعىنى وتحۇنساعاننىڭ ۇيىنە كەلىپ جاعداي ۇعىستى.

2012 ـ جىلى پارتياعا مۇشە بولعانىنان بەرى نارىنگاۋۋا ءوزىنىڭ پارتيا مۇشەسىندىك جاۋاپكەرشىلىگىن، مىندەتىن ەشقاشان دا ەسىنەن شىعارعان ەمەس. بۇمبۇت قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيى بولعانىنان كەيىن ول قىر شالعايداعى وسى ءبىر تاۋلى قىستاقتى ۆيداعىداي باسقارۋ، ۆيداعىداي قۇرۋ مىندەتىن ارقالاپ، قىستاق تۇرعىندارى ءۇشىن شىن پەيىلمەن ناقتى ءىس ىستەپ، قيىن ىستەردى شەشىپ، كوپشىلىك مويىنداعان ”جان اشىر ـ جاقىن ادامعا“ اينالدى. بيىل نارىنگاۋۋا ”اۆتونوميالى رايوندىق تاڭداۋلى پارتيا ىستەرى قىزمەتكەرى“ اتاعىنا يە بولدى.

2019 ـ جىلى قىستاقتاعى ادامداردىڭ اۋىز سۋ، مال سۋاتى، جەمىس ورمانى شارۋاشىلىعى ەگىنشىلىگىنە جانە جاسىلداندىرۋعا پايدالاناتىن سۋ ماسەلەسىن تۇبەگەيلى شەشۋ ءۇشىن نارىنگاۋۋا ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىندەگىلەرمەن، قىستاق ”ەكى كوميتەتىمەن“ بىرگە 280 مىڭ يۋان كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ نىسانى قارجىسىنا بەلسەندىلىكپەن قول جەتكىزىپ، سۋ كولشىگىن سالدىرادى.

”بۇرىن ءبىزدىڭ سۋدان پايدالانۋىمىز وتە قيىن بولاتىن، قىر جول باسىپ سۋ تاسۋىمىزعا تۋرا كەلەتىن، قازىر اۋىز سۋدان پايدالانۋ ماسەلەسى شەشىم تاۋىپ كوپشىلىك قۋانىشقا بولەندى“، ـ دەدى قىستاق تۇرعىنى جامبۇل.

بۇمبۇت قىستاعىنىڭ تۇرعىندارى ۇرپاقتار بويى مال باعۋمەن تىرشىلىك كەشىپ كەلگەن ەدى، ءار جىلى قىرۋار مال كوكتەۋلىكتەن جايلاۋعا كوشەرىندە جولدا 5 مەتر كەڭدىكتەگى ماۋسىمدىق وزەننەن وتۋلەرىنە تۋرا كەلەتىن، وزەندە كوپىر جوق بولاتىن، جازدا سۋ تاسىعاندا قونىس جاڭالاعان ادام مەن مالدى تاسقىن سۋى اعىزىپ اكەتۋ قاۋپى ـ قاتەرى تۋىلاتىن. نارىنگاۋۋا مەن قىستاق كادرلارى اۋىلدىڭ قولداۋىنا بەلسەنە قول جەتكىزىپ، 750 مىڭ يۋان كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ نىسان قارجىسىن ءوتىنىش ەتىپ، وزەنگە بولات كوپىر سالدىرادى.

تاياۋ جىلداردان بەرى اۋىل ـ قىستاق ساياحاتى ەرەكشە شالقي ءتۇستى، ەگىنشىلىك جۇمىستارىن ىستەۋ، اۋىل ـ قىستاق كورىنىسىن تاماشالاۋ، شارۋالاردىڭ اس مازىرىنەن ءدام تاتۋ سياقتى ساياحات قيمىلدارى ساياحاتشىلاردىڭ قىزۋ قارسى الۋىنا بولەندى، نارىنگاۋۋا جەرگىلىكتى ورىننىڭ اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن دامىتۋ جاعىندا وي جۇگىرتتى.

بۇمبۇت قىستاعىنىڭ وزگەشە جاراتىلىستىق كورىنىسى بار، قاراستى وڭىردە تاعى قىزىل تاربيە بازاسى مالان اسكەري كورمە باقشاسى بار ەدى. نارىنگاۋۋا مالان اسكەري كورمە باقشاسىن تىرەك ەتىپ، ەگىنشى ـ مالشىلاردى شارۋالار (مالشىلار) شاتىرى ساياجايىن دامىتۋعا باستاپ، موڭعۇلداردىڭ ءداستۇرلى ءدامدى تاعامدارى، قولونەر كەستەلەرى سياقتى ساياحات ونىمدەرىن جاساپ، كىرىستى ارتتىرۋ بەكەمىنە كەلەدى.

2017 ـ جىلى قىستاقتاعى ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتوچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسى ليجارا قىستاق كادرلارىنىڭ كومەگىندە ساحارا ورنىگى سالت ـ سانا باقشاسىن قۇرىپ، 3 ايدا 30 مىڭ يۋاننان استام كىرىس كىرگىزدى. قازىر ليجارانىڭ 80 نەشە قويى، 30 نەشە سيىرى، 20دان استام جىلقىسى بار، تۇرمىسى بارعان سايىن شالقي ءتۇستى.

مالانحۋا مالشىلار شاتىرى ساياجايىنىڭ جاۋاپتىسى وتحا بىلاي دەدى: بيىل ساياحاتتىڭ قاۋىرت مەزگىلىندە ساياحاتشىلار وتە كوپ بولدى، كەلەر جىلى تاعى 2 موڭعۇل كيىز ءۇيىن كوبەيتىپ تىگىپ، 100دەن استام قوناقتى ءبىر ۋاقىتتا قابىلداي الامىز“.

نارىنگاۋۋا بۇقارانىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجىن باستان ـ اياق كوكەيىندە ساقتاپ، بۇقارانىڭ كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايۋىنا امالدىڭ بارىنشا كومەكتەسىپ، 300دەن استام رەت بۇقارانىڭ ءىس جۇزىندىك قيىنشىلىعىن شەشىپ، كورشىلەر اراسىنداعى 200دەن استام داۋ ـ شاردى ءبىر جاقتى ەتىپ، ءبىر كوممۋنيستىك پارتيا مۇشەسىنىڭ اۋەلگى ماقساتى مەن بورىشىن ءىس جۇزىندىك ارەكەتى ارقىلى ايگىلەدى.

لەي رۇڭ:

”قۇرىلىس جوبالاۋمەن شۇعىلدانۋدا ءاربىر باسقىشقا نەمقۇرايدى قاراۋعا بولمايدى“

☐ **انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى ميھريگۇل عوپۇر**

10 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى شينجياڭ ءوندىرىس ـ قۇرىلىس بيگتۋانى قۇرىلىس ينجەنەرياسى جوبالاۋ ـ زەرتتەۋ مەكەمەسى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، ورىنباسار مەكەمە باستىعى، اعا ينجەنەر لەي رۇڭ ءتىلشىنىڭ سۇحباتىن قابىلداعاندا بىلاي دەدى: ”باستاپقى كەزەڭدەگى زەرتتەۋ، بەلگىلەۋدەن تارتىپ جوبالاۋ ولشەمدىلىگىن، عىلىميلىعىن جانە تارتىمدىلىعىن قايتا ـ قايتا دالەلدەۋگە، جالعاستى جوبالاۋعا دەيىنگى ءاربىر باسقىشقا نەمقۇرايدى قاراۋعا بولمايدى“.

2002 ـ جىلى 7 ـ ايدا لەي رۇڭ شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىعى داشۋەسى ءۇي قۇرىلىس ينجەنەرياسى كاسىبىنەن وقۋ تاۋسقانان كەيىن بيگتۋان قۇرىلىس ينجەنەرياسى جوبالاۋ ـ زەرتتەۋ مەكەمەسىنە قىزمەتكە تۇرادى. قىزمەت كۇيىنە نەعۇرلىم تەز قادام تاستاۋ ءۇشىن ول قۇلشىنا ۇيرەنىپ، كىشى ـ پەيىلدىلىكپەن اعا بۋىنداردان اقىل سۇرايدى. قىزمەت ورنىندا ول نە كىتاپ وقىپ، نە چەرتوج سىزىپ، ۇنەمى جارتى تۇنگە دەيىن ۇستەمە قىزمەت ىستەيدى. ”مەن ءبىر جاقسى قۇرىلىسكەر بولىپ، تاماشا تۋىندىلار جوبالاۋىم كەرەك“، ءدال وسى اۋەلگى ماقساتتى ۇستانعان لەي رۇڭ قۇرىلىس جوبالاۋ شەبەرلىگىن، نەگىزدىك ولشەمدى جانە ارناۋلى ولشەمدى دەن قويا ىشكەرىلەي زەرتتەپ، دەر كەزىندە تاجىريبە قورىتىندىلاپ، كوپ وتپەي ـ اق مەكەمەدەگى كاسىپ تىرەكتىسى جانە تاڭداۋلى باسقارۋشى دارىندى بولىپ جەتىلىپ شىعادى.

2010 ـ جىلدىڭ باسىندا بيگتۋان قۇرىلىس ينجەنەرياسى جوبالاۋ ـ زەرتتەۋ مەكەمەسى بيگتۋان 11 ـ شىنىڭ ورگان شاعىن رايونىن جوبالاۋ قىزمەتىن ۇستىنە الادى. ۋاقىت تىعىز، مىندەت اۋىر، دەمالىسى ءالى اياقتاماعان لەي رۇڭ دەرەۋ قاۋىرت دا ماشاقاتتى قىزمەتكە كىرىسىپ كەتەدى. نەبارى ءبىر اي ۋاقىتتا ول ۇجىمدى باستاپ، جوبالاۋ مىندەتىن ءساتتى ورىنداپ، قۇرىلىس سالعىزۋشىنىڭ جاقسى باعاسىنا يە بولادى. 2011 ـ جىلى ول ”شينجياڭ بارلاۋ ـ جوبالاۋ سالاسى قاراپايىم قىزمەت ورنىنداعى تاڭداۋلى قىزمەتكەر“ بولىپ باعالانادى.

2017 ـ جىلى مەكەمە شۋاڭحى قالاسى 1 ـ ، 2 ـ ءنومىرلى تۇرعىن ءۇي شاعىن رايونى قۇرىلىس نىسانىن جانە شۋاڭحى قالالىق شيپاحاناسى ينجەنەرياسى نىسانىنىڭ جالپى تۇلعالىق سۇلباسىن جوبالاۋ قىزمەتىنە لەي رۇڭ جاۋاپتى بولادى. ول ۇجىمدى باستاپ، قايتا ـ قايتا زەرتتەپ، ءارقايسى جاي ـ جاپسارعا ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇڭىلەدى، كەيدە قاربالاستىقتان تاماق جەۋگە دە مۇرساسى تيمەيدى. ەڭ سوڭىندا جالپى تۇلعالىق سۇلبا جوسپار ـ جوباسى مامانداردىڭ باعالاۋ ـ تەكسەرۋىنەن ءساتتى ءوتىپ، قۇرىلىستى تۇپتىق جوبالاۋ تاماشا باعاعا يە بولادى. ”ءوز قولىممەن سىزعان چەرتوجدىڭ رەالدىققا اينالعانىن ويلاسام قاتتى تەبىرەنەمىن، ەرەكشە تابىس سەزىمىنە كەنەلەمىن“، ـ دەدى لەي رۇڭ.

بىرنەشە جىلدان بەرى بيگتۋان قۇرىلىس ينجەنەرياسى جوبالاۋ ـ زەرتتەۋ مەكەمەسى كوپتەگەن جاستاردى قىزمەتكە قابىلدادى. لەي رۇڭ ”سەركەلىك“ رولىن بەلسەنە ساۋلەلەندىرىپ، ءوز قولىمەن ءبىلىم بەرۋدى جالعاستىرىپ، قيىنشىلىقتاردى ەڭسەرىپ، جوبالاۋ دارىندىلار قوسىنىن دەن قويا جەتىلدىردى. ”قىزمەتتە، ماسەلەگە تاپ بولعانىمدا ول ۇنەمى ماسەلەنى شەشۋىمە بايىپتىلىقپەن كومەكتەسەدى؛ تۇرمىستا ول مەنىڭ باۋىرمال دا قادىرلى اپەكەم، ءبىزدىڭ ءىرى ـ ۇساق ىستەرىمىزدىڭ بارلىعىنا دەرلىك كوڭىل بولەدى“، ـ قىزمەتتەسى چي شياۋلي بىلاي دەدى: بۇگىنگى تاڭدا، لەي رۇڭنىڭ ۇزدىكسىز ىنتالاندىرۋى مەن باستاماشىلدىعىندا ءوزىم قاتىناسقان ءىرى نىساندارى جوبالاۋ بارىسىندا مەن كاسىپ تىرەكتىسىنە اينالدىم. ”جاس ۇرپاقتار تەز ەسەيگەندە عانا ءبىزدىڭ قوسىنىمىز ۇزدىكسىز زورايادى، مەن ءوز تاجىريبەمدى ءتىپتى دە كوپ جاستارمەن ورتاقتاسۋعا پەيىلمىن“، ـ دەدى لەي رۇڭ.

قۇرىلىس جوبالاۋ قىزمەتىمەن شۇعىلدانعانىنان بەرى لەي رۇڭ قاي ـ قاشان دا اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاي، قاجىرلىلىقپەن ىزدەنىس جاساپ، ماشاقاتتى وتكەلدەردەن سۇرىنبەي ءوتتى. ول 15 ەلەۋلى جوبالاۋ نىسانىن دەربەس ورىندادى، 100گە جۋىق جوبالاۋ نىسانىن ۇجىمدى باستاپ باسقارۋ ارقىلى ورىندادى. ”مەن ءوزىمدى كەمەلدەندىرۋگە قۇلشىنىپ، كوپشىلىك رازى بولاتىن ءتىپتى دە مول تۋىندىلار جوبالايمىن“، ـ دەدى لەي رۇڭ.